

**ОСОБЛИВОСТІ ДИЗАЙНУ ЛИСТІВКИ ЗА МОТИВАМИ ТВОРУ
ДЕНІЄЛА КІЗА «КВІТИ ДЛЯ ЕЛДЖЕРНОНА»**

А.В. СЕЛЕЗНЬОВА, Е. С. ЯЦУН
Хмельницький національний університет

Листівка або відкритий лист – це особливий вид поштової картки для відкритого листа без конверта [1]. В кінці XIX – на початку XX століття листівку називали «артистичною карткою», маючи на увазі наявність на листівці будь-якого зображення, яке створювалося художниками.

Цей вид видавничого метажанру відрізняє актуальність змісту, порівняно великий тираж, оперативність випуску та розповсюдження. Крім того, надрукована рекламна листівка – на сьогодні один із найбільш реальних методів рекламного впливу на споживача. Більшість компаній використовують листівки для просування своїх товарів або послуг. Листівки виготовляються в чорно-білому або кольоровому варіанті з використанням зображень і графіки.

При розробці дизайну листівок художнику необхідно зважати на деякі переваги та недоліки цього продукту (табл. 1).

Таблиця 1 – Переваги та недоліки листівок як видавничого продукту

Переваги:	
Вартість	Основна перевага листівок – це вартість їх виготовлення. Більшість листівок можна роздрукувати прямо з комп'ютера, а потім розмножити за допомогою ксерокса. Для досягнення більшої якості використовують друкарні для виробництва листівок.
Доступність	Листівки легко читаються споживачами і швидко поширюються.
Інформативність	Листівки можуть містити коротку інформацію про компанію або пропоновані товари та послуги, графічні зображення, що додають матеріалу великої наочності. Також у листівках застосовують різні літературні жанри: вірші, прозу, пародію, драматургію тощо. Такі листівки впливають у першу чергу на почуття, настрої, емоційний стан людей. Вони відрізняються сентиментальністю й розраховані на те, щоб викликати в читача тугу за будинком, родиною або почуття страху за своє життя.
Естетичність	Листівки прикрашають збірку і роблять її більш привабливою для читача (художньо вдало оформлена книга і листівки здатні привернути увагу і збільшити продажі).
Формування культури	Листівки можуть вважатися одним із засобів формування естетичних вподобань суспільства. Вони зберігають та передають культурну спадщину.
Реклама	Можуть виступати одним із елементів рекламної продукції, популяризувати події, послуги, товари, художні твори, заходи тощо.
Недоліки:	
Негативний вплив	Листівки можуть викликати роздратування у клієнтів. Якщо листівка не зацікавила споживача, вона вважається неефективним способом залучення нових клієнтів.
Короткий вплив	Листівки не мають довгострокового впливу на споживачів.
Не спонукає до дії	Листівка може зацікавити споживача, але не змусить його зробити дію. Листівки не дають чіткої картини щодо обізнаності споживачів про рекламовані товари і послуги.

Таким чином, для заохочення споживачів до прочитання або покупки твору «Квіти для Елджернона» Денієла Кіза слід розробити набір таких листівок, які б були насичені глибоким емоційним змістом, розкривали основну ідею твору даного автора. Саме тому в процесі розробки дизайну листівок було застосовано елементи символіко-метафоричного підходу до ілюстрування твору, що полягають в використанні і передачі символів і метафор, які мають глибокий сенс і розширюють інтерпретацію тексту «Квіти для Елджернона» Д. Кіза. Цей підхід ставить акцент на використанні образів і

знаків, що можуть мати різні тлумачення та відтворюють певну концепцію, що лежить в основі твору.

Також для кожної листівки велике значення має естетична виразність її художньої форми та ідейність змісту (це думки і висновки, до яких неминуче приходиться людина під впливом емоційної сторони художнього твору).

На нашу думку, вирішити відповідні художні завдання дизайнера найкраще шляхом підбору різних композиційних засобів, здатних якнайповніше висловити відповідний зміст і донести до глядача головну ідею твору. І тоді формальні засоби, коли вони обрані правильно, самі перетворюються не тільки у ідейний зміст, а й виступають головним стилеутворюючим елементом ілюстрацій на листівках.

Основними компонентами композиції є: крапка, лінія, пляма, силует, фактура, фон/тон, колір тощо. Їх можна перетворювати й видозмінювати в залежності від змісту чи ідеї художнього твору [3]. Під час художнього проектування студентом було розроблено різноманітні варіації однієї листівки за обраною тематикою, використовуючи різні композиційні компоненти, намагаючись віднайти найкращий варіант для розробки усієї серії листівок (рис. 1).

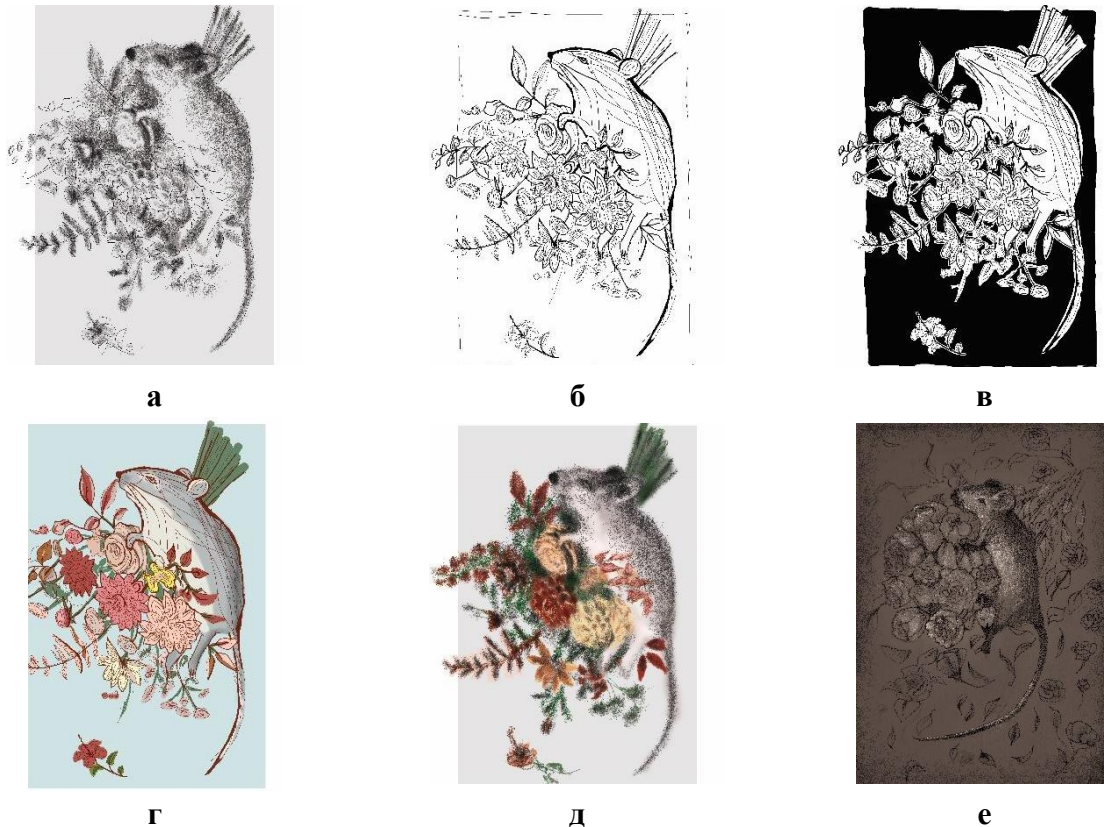

Рис. 1 – Розробка образу одного з героїв книги – миші Елджернона:

а – крапка; б – лінія; в – лінія+пляма; г – колір+лінія; д – крапка+колір+тон; е – крапка+тон

Крапка – це перший засіб передачі візуальної інформації, який може бути самостійним елементом і мати свої індивідуальні якості, як повноцінний елемент композиції. Крапка – першоелемент, який може трансформуватися у лінію при її подовженні або у пляму при злитті множинності крапок. Така трансформація надає їй можливість отримувати кардинально інших характеристик. На (рис. 1, а) представлено образ героя твору, створеного за допомогою компонента композиції «крапка» у графічному редакторі Photoshop,

що дозволяє обирати відповідну кисть з різною масштабністю, насиченістю крапок тощо.

Лінія – другий базовий компонент композиції, без якого не існує жодного художнього твору. Лінія визначає абриси форми, її конструктивну будову та внутрішнє наповнення. Зовнішні лінії форми називаються силуетними або контурними, котрі, як правило, бувають основними (рис. 1, б), бо працюють над створенням основного абрису зображуваних предметів. Лінія – це також інформативний елемент композиції, оскільки від характеру лінії залежить її емоційне сприйняття форми (колюча, м'яка, пластична, рвана тощо). Елемент лінії присутній у трьох варіантах листівки (рис. 1, б, в, г).

Наступним компонентом композиції виступає пляма. Плями розрізняються за формою і можуть бути як чітко визначеними, наприклад – геометричними, так і аморфними, невизначеної форми, що тануть у просторі картини (рис. 1, в). Крім того, пляма визначає *форму подачі* образотворчого матеріалу, яка може бути реалістичною, стилізованою та модерністською (антиреалістичною) та *формат твору*, котрий має важливе значення для виявлення задуму автора. Розмаїття форматів (коло, овал, прямокутник простий і витягнутий по горизонталі, трикутник тощо) дозволяє художнику підкреслити ідею композиції більш виразно.

Важливим елементом композиції є колір. Кожен колір несе в собі велике психологічне навантаження, тому вміле використання кольорів може суттєво підсилити створюваний образ або урізноманітнити його [2]. Динаміка, рух, спокій, рівновага, агресія, тривога, радість – все це можна передати за допомогою кольору. На (рис. 1, г) представлено варіант використання кольору в якості кольорових ліній (обводок) та заливок, а на (рис. 1, д) – кольорових крапок та кольорового тону, які в цілому створюють цікаве фактурне наповнення образу.

Отже, на сприйняття ідеї листівок впливає ще один компонент композиції – це фактура. Фактура – це якість будь-якої поверхні. Різні фактури (гладка, блискуча, глянцева, шершава, оксамитова, матова тощо) викликають й різні художньо-естетичні відчуття. Фактура може підсилювати акцентуючи певні фрагменти загальної композиції в залежності від задуму художника (рис. 1, д, е). Значним компонентом композиції виступає й фон – так званий основний колір або тон, на якому зроблено малюнок, візерунок, умовний знак. Як правило, фон це однорідна за кольором (фактурою) композиційна основа, яка підсилює ключові елементи композиції. Фон завжди другорядний, але важливий компонент будь-якої композиції.

Література

1. Селезньова А.В. (2024). Листівка як ресурс візуальної інформації та її різновиди. Збірник праць XIX Міжнародної наукової конференції "Сучасні досягнення в науці та освіті", 29 вересня - 6 жовтня 2024 р., м. Нетанія (Ізраїль). – Хмельницький : ХНУ, С. 138–141